

ZA MALBOU DO VESELÍ

Výlet za kulturou do Veselí nad Moravou je zážitek. Typické maloměsto s Kauflandem jako hlavní dominantou a pár nečekaně půvabnými místy v okolí řeky, kde podstatná část kulturní nabídky je dána lidovými tradicemi a řemesly regionu, v tomto případě Slovácka. Kromě expozice kraslic, vyšívaných deček, oděvů a nádobí v Panském dvoře spravovaném Veselským kulturním centrem najdeme v Železárnách Veselí Galerie Joži Uprky, slováckého rodáka, na kterého jsou místní náležitě pyšní. Většinu děl Joži Uprky sice přestěhovali do jeho hlavní galerie v Uherském Hradišti, ve Veselí však můžeme vidět obrazy kolísavé kvality mnohých jeho současníků, které jsou v původně zřejmě kancelářských prostorách železáren nainstalovány přinejmenším svérázným způsobem svědčícím o smyslu pro humor autora expozice.

Zmíněné Veselské kulturní centrum však kromě výstav zaměřených na regionální památky a tvůrce nabízí v Městské galerii Panský dvůr rovněž prezentace současného umění, aktuálně obrazů Denisy Krausové a Barbory Lungové. Než se však dostanu k recenzi výstavy jako takové, ještě několik řádků ke galerii a dalším aktivitám Veselského kulturního centra, které stojí za pozornost. V zaklenutých prostorách Panského dvora ze 17. století se výstavy současného umění konaly pod kuratelou Vojtěcha Petratury už v 90. letech, kdy v galerii představil umělce jako Jiřího Načeradského, Jiřího Sopka, Viktora Pivovarovy, Karla Nepraše, Bohuslava Reynka či Margitu Titlovou. Po rekonstrukci Panského dvora a delší výstavní odmlce byla galerie znovu otevřena v roce 2012. Jejím vedoucím a dramaturgem je Petr Mička, přičemž výstavy současného umění kurátorsky připravuje opět Vojtěch Petratura. Jeho záměrem je v programu čítajícím tři až čtyři výstavy ročně kombinovat prezentace autorů mladé, střední i starší generace: vedle Denisy Krausové a Barbory Lungové se tak letos v galerii představí ještě Pavel Matyska s Martinem Skalickým či Michael Rittstein. Mimo to galerie pořádá výstavy převzaté z jiných institucí či prezentace lokálních umělců.

Veselské kulturní centrum rovněž organizuje přehlídku současné audiovizuální tvorby reVIZOR (letošní, už třetí ročník proběhl v únoru) zaměřenou na animaci, hudbu, zvuk, film a různé formy mediálního umění. V rámci Veselského kulturního léta se pak ve Veselí nad Moravou konají nejen koncerty a filmové projekce, ale i malířská či fotografická symposia. Veselí tedy nelení a na malé město, kde největší koncentrace obyvatel v sobotu odpoledne je u nákupního centra, disponuje poměrně širokou kulturní nabídkou. Nutno ovšem podotknout, že velmi chatrnou informační hodnotu webových stránek kulturního centra nenapraví ani maximálně vstřícný přístup kustodů v galeriích, pro něž je každý divák zřejmě naprostou vzácností. Snad se však blýská na lepší časy, neboť nové stránky městské galerie jsou ve výstavbě.

Výstava *Muži, květiny a něco tísnivého* je společnou prezentací Denisy Krausové a Barbory Lungové. Obě se věnují výhradně malbě, kterou vystudovaly na brněnské Fakultě výtvarných umění a v jejich dosavadní tvorbě lze sledovat paralely, jež se pozoruhodným způsobem promítly i do této výstavy. Krausová i Lungová ve svých obrazech často aplikují postupy postmoderní koláže přebírající motivy z dějin umění i populární kultury spojené do narativních celků vypovídajících o osobních zkušenostech, respektive o společnosti, jejích institucích a stereotypch. Zatímco u Krausové často převládala hravost, potěšení z překvapivých spojení, fantasknost a surreálnost, obrazy Lungová jsou především jiskrnou, někdy lehce cynickou či za vlasy přitaženou satirou, která diváka provokuje svou

nesmlouvavostí. Krausová nachází inspiraci i konkrétní motivy svých maleb v dětství a na cestách do exotických zemí, Lungová v dějinách filmu či nedávné historii. Obě - ačkoli každá po svém - pracují s náměty či strukturami vycházejícími z náboženství a folklóru. Krausová v rámci velkoformátových maleb z poslední doby liturgické objekty monumentalizuje a vyzývá diváka k meditaci, Lungová paroduje biblické příběhy a recykluje jejich narativní struktury. Zásadním pojítkem mezi umělkyněmi je užití médium, které v jejich práci výrazně vstupuje do tvorby významu: zvolené měřítko, záměrné nepřesnosti v něm, určení pozadí i popředí, malířská technika, to vše hraje podstatnou roli. Jejich obrazy spojují neslučitelné, pracují s nadsázkou a fungují jako vrstevnaté komentáře vnějšího světa.

Malby Denisy Krausové na výstavě ve Veselí nad Moravou naplňují charakteristiky její dřívější tvorby zdánlivě jen částečně. Místo nepřehledných, pestrých koláží představuje tentokrát rozměrné, sugestivní obrazy zaměřené na jeden objekt, blízké jejím zpracováním náboženských motivů. Jejich námětem jsou kytice a současně žánr zátiší, které Krausová pojímá jako zásobárnu množství vedlejších témat a významů, k nimž je možné diváka navést prostřednictvím tichých, často pouze formálních indicií. Koláž se v případě těchto maleb neobjevuje na povrchu, ale uvnitř: jde o koláž významů a asociací, které obrazy v divákovi vyvolávají.

Obrazy Barbory Lungové jsou malířsky velkoryse pojaté a nabyté odkazy a citacemi. Zajímají ji genderové a popkulturní stereotypy či téma vizuální slasti, utahuje si z bezohledných mužů tak přesvědčených o vlastní mužnosti a současně zkoumá tendenci být jimi přitahována.

Tím, co obě malířky spojuje především a co je na výstavě nejzajímavější, je určitá barokní atmosféra, kterou každá zvláště, avšak nejlépe dohromady, vytvářejí. Jejich malby jsou monumentální a symbolické, přičemž malířské prostředky jsou důsledně používány tak, aby podpořily obsah. Barokní obrazy se vyznačují okázalostí a působivostí, současně však důrazem na uvědomění si pomíjivosti všeho lidského a předmětného. Tato melancholie, skryté vědomí konečnosti a, jak stojí ve velmi přesném názvu výstavy, tísnivost, z výstavy na diváka dýchá a zneklidňuje ho. Zatímco u některých obrazů lze tento smutek či úzkost jen vycítit, u některých je možné je přímo vyčíst: spoutané květiny Denisy Krausové jsou symbolem této tísně, který je zároveň klíčem ke čtení celé výstavy.

Výstava je čistá a přímočará - obrazy zkrátka visí na stěnách v přiměřených rozestupech a zdá se, že prostorové vztahy a instalace jako taková nejsou významově relevantní. V tomto ohledu by se dalo říct, že výstava neodpovídá dnes oblíbeným trendům v současném postkonceptuálním umění, což osobně pokládám za docela osvěžující. Jako bychom už nebyli zvyklí na klasické malířské výstavy a jako by nám už nestačily. Vždy se snažíme hledat konceptuální vazby v prostoru a vztahy mezi materiály a médii, zatímco dívání se na obrazy a čtení významu malby jako takové zdá se vyšlo z módy. Aby současná výstavní praxe zůstala rozmanitá a pluralitu umělecké tvorby nedusily módní trendy, uvítala bych více výstav formátu té, která je aktuálně k vidění ve Veselí nad Moravou.